

Osallisuuden edistäminen järjestöissä vapaan sivistystyön teemana

Marion Fields, VTT, Asiantuntija, Opintokeskus Sivis

Kansalaisjärjestöissä edistetään yksilöiden osallisuuden kokemusta ja tuetaan heidän kiinnittymistään yhteiskuntaan monin tavoin. Osallisuuden pohjavireenä järjestötyössä ovat yhteisöllisyyden edistäminen, vaikuttaminen ja tiedonkulun edistäminen sekä arjessa selviytymisen vahvistaminen (Sinisalo-Juha & Tormulainen 2021, Osallisuuden osaajat järjestöissä -hanke 2025), mutta painotukset ja osaaminen vaihtelevat järjestöittäin. Opintokeskusten tuella tapahtuvan vapaan sivistystyön koulutuksen avulla järjestöissä voidaan opiskella yhdessä monenlaisia osallisuuteen ja sen vahvistamiseen liittyviä aiheita joko suoraan tai epäsuorasti ja siten parantaa niiden toimintaa.

Esitys tarjoaa alustavan katsauksen osallisuuden vahvistamiseen keskittyvään vapaan sivistystyön järjestölliseen koulutukseen, esimerkkioppilaitoksena Opintokeskus Sivis. Järjestöjen käsityksiä osallisuudesta esittelen Osallisuuden osaajat järjestöissä -hankkeessa sosiaali- ja terveys- ja pelastusalan järjestöiltä keväällä 2025 kerättyjen ryhmähaastattelujen alustavien tulosten perusteella. Koulutustarjontaa tarkastelen näitä käsityksiä vasten analysoiden Opintokeskus Siviksen vuosien 2023 ja 2024 koulutusohjelman kurssikuvauksia sisällöllisesti. Tavoitteenani on alustavasti vastata kysymykseen siitä, millaista osallisuuden vahvistamiseen liittyvää järjestöllistä vapaan sivistystyön koulutusta, kuinka paljon ja kenelle järjestöille on yhdessä opintokeskuksessa tarjolla. Myöhemmin tavoitteena on yhdistää tämän artikkelin tulokset hankkeessa tuotettavasta valmennuksesta saatavaan aineistoon.

Social inclusion as a theme for liberal adult education in civil society organisations

Civil Society Organisations (CSOs) undertake a variety of activities to strengthen individuals' experience of social inclusion and social participation. In the sector, the notion of social inclusion draws on community, advocacy and mediating information and improving individuals' ability to manage their lives, however, with variation in focus and capacity (Sinisalo-Juha & Tormulainen 2021, Osallisuuden osaajat järjestöissä project 2025). Liberal adult education activities undertaken in cooperation with study centres offer them, nevertheless, an opportunity to learn together about social inclusion either directly or indirectly and thus improve their activities.

The paper offers a preliminary look into liberal adult education for social inclusion, focusing on the activities of one institution, the Sivis Study Centre. The concept of social inclusion in CSOs is presented through the preliminary results of group interviews with CSOs operating in the fields of welfare and health and rescue services; the interviews were collected in 2025 as part of the Osallisuuden osaajat järjestöissä project. The related training offer is analysed through a content analysis of related courses offered by CSOs in cooperation with the Sivis Study Centre in 2023 and 2024. My aim is to give a preliminary outline of what kind of social inclusion related educational activity is offered in one liberal adult education institution, its volume and target groups. Later, my aim is to use this material to complement a study of CSOs participating in a related mentoring process.